

HARALD OLESEN WAMMEN 25.6.1907 - 21.3.1967

I 1928 blev H.W. dimitteret fra Ranum seminarium med et udmærket resultat. Det var dog ikke så let at få arbejde, så de første mange år måtte han tage til takke med kortere eller længere vikariater, mest i Himmerland og i Nordvestjylland. I en længere periode vikarierede han for sin far i Gislum skole og overtog efter hans død det ledige embede. Trods en underskriftindsamling blandt sognebørnene, blev han dog ikke fastansat i embedet. Han var på det tidspunkt forholdsvis ung og endnu ugift. Begge dele var nok en ulempe i et embede som enelærer på landet.

I 1931 er han på sløjdkursus i Askov og i 1934-35 på årskursus på lærerhøjskolen i København i dansk, tysk og geografi. I breve til sin mor skriver han begejstret om det glade studentertilv og de mange interessante oplevelser han har, bl.a. ekskursionerne i geografi til Møns Klint og til Bornholm.

Tyskkundskaberne holder han ved lige gennem brevskrivning med sine frimærkevenner i Tyskland. Med Hans Wisdalski i Berlin opretholdt han et livslangt venskab med gensidige besøg, der dog af gode grunde måtte indstilles i krigsårene. I 1936 kommer han til Mesballe på Djursland, først som vakancelærer, som det hed. Til sin mor skriver han, at der er 16 ansøgere til embedet, som skal besættes den 1. Januar 1937. Selv om han mener at være vellidt blandt forældre og børn og også har nået at vise sin interesse for voksenundervisning, tør han dog ikke håbe på noget. Igen ser han det, at han er ugift som noget, der trækker fra. Ikke desto mindre får han dog embedet, samt et højtideligt formuleret udformet kaldsbrev som enelærer i Mesballe og kirkesanger i Skarresø. Lønnen var ikke stor, så ofte kom venlige naboer med en høne til suppegryden eller noget slagtemad. Skolen var smukt beliggende med udsigt over Kolindsund og med en stor have til. I alle rum var de kakkelovne, og først efter et par års forløb blev der indlagt vand og toilet, så foruden skolearbejdet var der mange praktiske ting at tage hånd omkring. Snart kom krigen, og det gjorde jo ikke forholdene lettere. Der blev rationering - i skolestuen foregik uddelingen af rationeringsmærker til hele sognet - og den nyindkøbte Citroen måtte opstaldes i garagen på grund af benzinmangel. Senere blev lønnen bedre og skolebygningen gradvist renoveret. Haven blev anlagt som en smuk blanding af prydhave og nyttehave, samt med en stor afdeling med de dejligste frugttræer.

I Mesballe har Harald Wammen nu sit virke som enelærer i en længere årrække i en længere årrække. I 1960 bliver skolen nedlagt, og han forflyttes til den nyoprettede centralskole i Kolind, hvor han har nogle gode år, med rare kolleger og større faglige udfordringer. Efter en periode med tiltagende sygdom dør han i 1967, kun 59 år gammel.

I begyndelsen i Mesballe forsøger han at klare det hele selv, men må snart ansætte en husbestyrerinde. Der fulgte jo mange sociale og selskabelige forpligtelser med at være lærer på landet. Den sidste i rækken er en vis Meta Dahl Nielsen, som han bliver gift med i december 1938. (se hendes levnedsbetegnelse)

Godt et år efter bliver jeg født (Birte Margrethe Wammen) den 24 januar 1940. Det var i en af de værste krigsvintre. Min mor havde haft problemer i sit svangerskab og skulle føde på Ebeltøft sygehus. I god tid kom de af sted, men det var også den sidste bil, der slap igennem i lang tid. En uges tid senere blev der ringet til brugsen i Mesballe : Lærer Wammens kone har fået en lille pige. Jeg har gemt sedlen, som blev sendt hen til skolen. Der gik endnu næsten fjorten dage inden mor og barn kunne komme hjem. I mellemtiden havde min far fået installeret en kakkelovn i soveværelset, så nu skulle der fyres op i både skolestuen, komfuret, stuerne og i soveværelset, foruden i

gruekedlen, når det var vaskedag - og alle steder med tørv. Heldigvis blev det forår og sommerferie og den lille familie kunne nyde livet i haven; og som mange nybagte fædre kastede min far sig over en ny interesse: at fotografere og fremkalde billeder.

I februar fik min mor endnu en lille pige, Kirsten, som sørgeligt nok døde ved fødslen. Hun blev begravet på Skarresø kirkegård, ligesom senere mine forældre.

I september 1945 blev Poul Jakob født - endelig en søn! Han er opkaldt efter begge sine bedstefædre. Ligeledes er jeg, ligesom alle de ældste piger i fars familie, opkaldt efter bedstemor Margrethe.

Krigen var forbi og dagligdagen blev gradvis lettere. Man kunne igen rejse uden at skulle bruge mange timer, så familien kunne mødes i sommerferien f. eks. hjemme hos bedstemor i Haubro. Min mors far var død allerede inden mine forældre traf hinanden, og mormor døde ret kort tid efter brylluppet. Til gengæld samlede min far og mor gerne den store flok af brødre og søstre med de efterhånden mange børn til store familiefester. Der var jo plads nok i hus og have.

Allerede den første vinter i Mesballe gik far i gang med at etablere en husflidsskole på det store skoleloft sammen med sin gode ven Alfred Pedersen fra Nyrup (ved Gislum) og en anden god ven fra Mesballeegnen, Harry Jensen. Der var god opbakning for denne ide, så husflidsskolen fortsatte i mange år fremover, med fine udstillinger i forsamlingshuset hvert forår. Far kom snart ind i organisationen og var i mange år formand for Randers Amts husflidskreds.

Hvert år blev der holdt årsmøde forskellige steder i landet, ofte med deltagere fra de andre nordiske lande. I 1958, da RAH havde 25års jubilæum, blev det så min fars tur til at tilrettelægge og lede årsmødet, som skulle finde sted i Rønde. Det var en stor opgave, både praktisk og indholdsmæssigt, da der også var indlagt foredrag og udflugter for de mange deltagere.

Husflidsarbejdet betød meget i min fars tilværelse, og han ville gerne formidle den glæde, han selv havde deraf. Da han døde, skrev husflidsinspektør Larsen en meget smuk nekrolog i foreningens blad. (vedlagt)

Meta Dahl Nielsen, gift Wammen . 3.8.1907 - 11.3.1977

Min mor er født og opvokset i Øls ved Hobro, datter af Bothilde Dahl og Andreas Nielsen, enelærer og kirkesanger i Øls. (som ung pige var Bothilde i ungdomsskole i Jebjerg hos Søren Olesen. Hun var meget glad for ham og omvendt.)

Min mor havde tre brødre: Frands (senere arkitekt i Vejen) , Poul (senere lærer i Simmersted i Sønderjylland) og lillebror Ejler (senere lærer i Nørre Bjert og Vejen). Begge uddannet på Jelling seminarium.

Efter skoletiden kom min mor i huset hos nogle af sin fars kolleger. I 1926 på Uldum højskole, hvor hun fik veninder, som hun holdt forbindelse med i mange år efter.

Frands var blevet tidligt gift med Mette, som var lærerinde. De havde tre børn, så min mor var også i perioder hushjælp og barnepige hos dem. Da Poul kom på seminariet i Jelling, skaffede han min mor en plads hos en familie der. Indimellem var et sommerophold på Ollerup gymnastikhøjskole en kærkommen afveksling. Der kunne min mor, som nu var en køn og livlig ung pige, være lidt i fred for forældres og storebrødres overvågning. Det var nok ikke altid så let at være ung pige i huset, når

fruen var streng og manden lidt for venlig - i hvert fald skriver mormor bekymrede breve desangående. Der skulle jo nødtigt sættes en plet på en ung piges gode navn og rygte.

Da morbror Poul er færdig som lærer og har fået embede, men endnu ingen kone, kommer mor til ham som husbestyrerinde i Torup ved Langå. Min morfar dør og morbror Poul tager sin mor til sig. Familien - og mor selv - synes, at mor nu må tænke på en egentlig uddannelse, så hun kommer på forskoleseminariet i Vejle. Desværre bliver hun syg og må opgive inden hun næsten er kommet i gang.

I 1936 kommer hun så som husbestyrerinde til Mesballe. Både bedstemor og Haakon synes, at frk. Dahl er vældig sød og ser vist gerne, at det bliver til noget mere. De to kan også godt blive enige, men før far har fået fast embede, kan der ikke blive tale om bryllup. Det får han i 1937 og efter en passende forlovelsestid, bliver de gift den 29. december 1938 i Sdr. Vinge kirke ved Torup.

Min mor bliver en god støtte for min far i hans mangesidede virke som enelærer på landet. Til forskel fra ham elskede min mor at snakke med folk, og hun kunne, som bedstemor sagde, tale med alle slags mennesker. Hun var gæstfri og god til at skabe et hyggeligt hjem, og min far kunne få frihed til at udfolde sine mange evner ved siden af sit skolearbejde. Min mors store interesse var sang og musik.

Vi børn elskede den store have og det store hus med mange spændende kroge, som gav gode muligheder for leg og udfoldelse - og legekammerater var der nok af selv i en lille landsby som Mesballe. Men vi mærkede også tidligt, at det at være degnens søn eller datter indebar visse forpligtelser. Man skulle opføre sig ordentligt. Til gengæld havde vi jo muligheder for at læse og lære, som mange af vore jævnaldrende ikke havde.

Poul Jakob er senere blevet ingeniør og bor i København med sin kone Dorte og deres tre børn: Marie Louise, Juliane og Christian. Jeg, Birte, blev først lærerinde og senere cand.mag. og har i mange år arbejdet på Skive gymnasium. Jeg er gift med Morten (Meibom-Larsen) og har to sønner: Niels og Anders.

Skive i marts 2004

Birte

Meibom-Larsen

